

BBF-1901100102020406 Seat No. _____

M. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

July - 2021

Sanskrit : Paper-CCT-4

(Vedanga)

(New Course)

यास्काचार्यविरचितं निरुक्तम् - अध्याय-१

नियतसंस्कृतच्छन्दांसि

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना / Instructions :

(१) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

(1) All questions carry equal marks.

(२) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(2) Answer any five questions.

૧ નીચેના સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૧૪

1 Explain the following with reference to the context : 14

(१) इन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरायणः ।

(२) આચાર્યઃ આચારં ગ્રાહયતિ । અચિનોત્યર્થાન્ । આચિનોતિ બુદ્ધિમિતિ વા ।

૨ નીચેના સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૧૪

2 Explain the following with reference to the context : 14

(१) भावप्रधानमाख्यातम् । सत्त्वप्रधानानि नामानि ।

(२) સાક્ષાત્કૃતધર્માણઃ ઋષયો બભૂવુઃ ।

૩ નીચેના શબ્દોનાં યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો : ૧૪

3 Give etymology of the following according to Yaska : 14

(१) निघण्टवः

(२) शाखाः

(३) दक्षिणा

(४) वीरः

૪	નીચેના છન્દોનાં લક્ષણ આપી તેનું બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો :	૧૪
4	Define the following metres and explain their structure with illustrations :	14
	(૧) તનુમધ્યા	
	(૨) શાલિની	
	(૩) ભુજંગપ્રયાતમ્	
	(૪) દ્રુતવિલમ્બિતમ્	
૫	મન્ત્રોના અનર્થકત્વ અંગે કૌત્સના મતની યાસ્કાચાર્ય અનુસાર સમીક્ષા કરો.	૧૪
5	Examine critically the view of કૌત્સ on meaninglessness of Mantras according to યસ્કાચાર્ય.	14
૬	“ચત્વારિ પદજાતાનિ” સવિસ્તર ચર્ચા કરો.	૧૪
6	“ચત્વારિ પદજાતાનિ” Discuss in detail.	14
૭	સમવૃત્ત, અર્ધસમવૃત્ત અને વિષમવૃત્ત છન્દોની સવિસ્તર સમજૂતિ આપો.	૧૪
7	Explain in detail three types of Sanskrit metres as સમવૃત્ત, અર્ધસમવૃત્ત વિષમવૃત્ત.	14
૮	અનુષ્ટુપ્ અને ઉપજાતિ છન્દ પર સવિસ્તર નોંધ લખો.	૧૪
8	Write a detailed note on metres અનુષ્ટુપ્ and ઉપજાતિ.	14
૯	નીચેના પર ટૂંકનોંધ લખો :	૧૪
9	Write short notes on the following :	14
	(૧) નિરુક્તે નિપાતવિચાર:	
	(૨) ષટ્ભાવવિકારા:	
૧૦	નીચેના પર ટૂંકનોંધ લખો :	૧૪
10	Write short notes on the following :	14
	(૧) છન્દ:શાસ્ત્રે અષ્ટ વર્ણગણા:	
	(૨) છન્દ:શાસ્ત્રે યતિવિચાર:	